

Avdrag för amorteringar?

Låt låntagarna bara få göra avdrag för realräntan och avveckla samtidigt den orättvisa beskattningen av nominella ränteinkomster, skriver Harald Dickson. Detta med anledning av debatten om avdragsrätt som tagit fart den senaste tiden. □

Debatten om avdrag på deklarationen har blossat upp under den senaste tiden, och många mer eller mindre väl genomtänkta reformförslag har lagts fram. Till de mindre väl genomtänkta forslagen hör att man skulle upphäva avdragsrätten för sk ockerrantor, dvs begränsa ränteavdragen till den del av räntan som inte överstiger en viss procent av lånebeloppet (kanske 15, 20 eller 25 procent).

Med tanke på inflationen bör man snarare argumentera för en reform som innebär nästan raka motsatsen. Jag skall illustrera tanken med ett räkneexempel.

Begränsning till realränta

Antag att herr A har lånat 100 tkr och årligen betalar 10 procents ränta i efterskott, alltså 10 tkr. Antag vidare att också inflationen uppgår till 10 procent per år. Reellt sett och bortsett från skatter är A vid det första årets slut i ungefär samma situation som om inflationen hade varit noll och han hade amorterat ner lånet till 90,9 tkr ($100/1,10$). Efter omräkning till det nya och lägre penningvärdet kan man i stället säga att han reellt sett har amorterat ner lånet från 110 till 100 tkr, alltså med 10 tkr. Det innebär att hela den sk räntan reellt sett är amortering. Men om inflationen hade varit noll, skulle han inte ha fått göra något avdrag för ev amortering. Varför skall han då få göra det vid inflation?

Antag nu att herr B samtidigt har lånat lika mycket, 100 tkr, men betalar 30 i st 10 procents ränta, alltså 30 tkr. Om honom liksom om A kan man (efter omräkning till det nya och lägre penning-

värdet) säga att han reellt sett har amorterat ner lånet med 10 tkr. Av den sk räntan, 30 tkr, är alltså bara 20 tkr reell ränta. Varför då inte begränsa avdragsrätten till dessa 20 tkr – inte mer men inte heller mindre?

Enligt detta sätt att resonera borde en låntagare inte få göra något ränteavdrag om lånen är så billiga att den nominella räntan inte överstiger inflationstakten. Men en låntagare med dyra lån borde få göra avdrag för den del av räntan som motsvarar skillnaden mellan räntesatsen och inflationstakten, alltså realräntan.

Villaköpare kontra banksparare

En nära till hands liggande invändning mot ett sådant reformförslag är att förändringen skulle betyda katastrof för många som, t ex för att köpa villa eller andelslagenhet, har tagit stora lån under de hoga räntornas tid och då har kalkylerat med att få dra av hela den nominella ränteutgiften på deklarationen. Den invändningen är giltig på kort sikt men knappast på lång. Att man under loppet av tex tio år stegvis tog bort avdragen för den del av räntorna som reellt sett är amorteringar skulle, så vitt jag kan se, inte vara värre för låntagarna än att man på lika lång tid stegvis minskade inflationen till noll. Och vem vill påstå att det skulle vara fel att avveckla inflationen – om det vore praktiskt genomförbart?

I samband med en stegvis övergång till rättvisare avdrag borde man avveckla den orättvisa beskattningen av nominella ränteinkomster. Penningfordringars realvärden sjunker ju genom inflationen, och fordringsägarna borde inte behöva skatta för mer än realräntan, dvs den del av den nominella räntan som överstiger realvärdeminskningen. För dem som har sina sparmedel på bank är realräntan negativ. Därför borde de inte alls behöva skatta för några ränteinkomster.

*Harald Dickson**

* Författaren är professor emeritus vid Göteborgs universitet.